Nr. 17. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineé's, Fói'a, candu concedu ajutórele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 13|1 Martiu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tas'a timbrala a 30 cr. de fiscare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Doi articuli de lege din Ungari'a.

Pentru cá totu omulu se védia unde amu ajunsu cu limb'a si cu nationalitatea, credeamu cs ar fi de mare trebuintia cá legile cele mai de frunte din Ungari'a, prin care limb'a maghiara se statoresce de unica domnitóre in tiéra in tóte ramurile vietii publice si eclesiastice, cum si in tóte scólele, nu se numai le citamu in fragmente, ci se le traducemu intregi pentru toti aceia carii nu cunoscu acea limba si pentru toti cati nu o voru cunósce niciodata.

Incepemu numai cu artic. VI de lege din an. 1840.

Despre limb'a maghiara. Diet'a veneréza profundu nóuale si augustele probe de gratia ale Maiestatii Sale catra credintiosii sei Maghiari, pe care Mai. Sa le dete si in decursulu acestei diete pentru insaintarea infloririi limbei materne, si:

§ 1 dupace representatiunile dietale pre langa gratiós'a acceptare a Mai. Sale inca din acésta dieta se substernura esclusivu numai in limb'a maghiara, asié ca atatu acésta, catu si

§ 2 gratiós'a implinire a dorintii sale, cá pe viitoriu tóte jurisdictiunile (auctoritatile publice) aflatóre intre mediuloriele regatului se fia datóre a'si compune representatiunile loru cate sunt a se substerne la preanaltolu locu numai in limb'a maghiara, le inscria cu simtiementu de bucuria in condicele de legi; diet'a dispune totnodata:

§ 3 cá gubernulu regescu se tramita nu numai intimatele, ci si cercularicle sale catra tóte jurisdictiunile regatului in limb'a maghiara.

§ 4. Auctoritatile bisericesci cu cele mirenesci si acestea intre sine trebue se pórte corespundintiele inlaintrulu tierii numai in limb'a maghiara.

§ 5. Tesaurariatulu reg. (camar'a) de curte a Ungariei va respunde jurisdictiuniloru care i voru scrie maghiaresce, totu in acea limba.

§ 6. Introductiunea si finea expeditiuniloru capitulare si a sentintieloru de judecata dela tribunalulu tavernicalu sunt a se compune maghiaresce.

§ 7. Dupa trei ani numerati dela conchiderea acestei diete matriculele trebue se fia purtate in limb'a maghiara si pe la locurile pe unde nu se tienu predice maghiare.

?§ 8. De aici incolo preoti, predicatori, capelani si cooperatori fara diferintia de religiune trebue se se faca totu individii carii cunoscu limb'a maghiara.

§ 9. Maiestatea Sa se va indura a dispune, cá cunoscinti'a limbei maghiare se mainteze si in frontari'a (gratiti'a) militara si cá comandele dela regimentele ungaresci se corespunda cu auctoritatile din tiéra maghiaresce.

§ 10. Comptulu manipulatiunii casseloru regatului este a se purta maghiaresce.

§ 11. Din gratiós'a invointia a Maiestatii Sale din tóte opurile tiparite in Ungari'a si in partile ce se tienu de ea se cuvene societatii erudite maghiare unu esemplariu.

Articulu II de lege din diet'a dela 1843. Despre limb'a si nationalitatea maghiara.

Diet'a cu prea gratiós'a invointia a Maiestatii Sale a decisu

§ 1. Cá tóte prea induratele resolutiuni, propusetiuni, rescripte si intimate cate sunt a adresa catra dieta, pe viitoru se ésa numai in limb'a maghiara.

§ 2. Precum articulii de lege se compusera si confirmara inca si din diet'a de acuma numai in limb'a maghiara, asié si pe viitoriu se voru si compune, se voru si confirma cu prea'ndurat'a incuviintiare regésca numai in limb'a maghiara.

§ 3. Limb'a dietei va fi de aici incolo numai cea maghiara; singuru deputatiloru din partile impreunate li se concede, cá in casulu candu ei n'aru fi deprinsi in limb'a maghiara, in dietele care se voru tiené in cei mai desprópe 6 ani se'si póta respica voturile loru si in limb'a latina.

§ 4. In tóte actele cate voru fi a se emite pe calea cancelariei ungaresci inlaintrulu marginiloru tierii, fia aceles subscrise de catra Maiestatea Sa, ori emise in preanaltulu seu nume, prin urmare si in ordinatiunile si resolutiunile, care se voru da la re cursuri private, se fia usitata totu numai limb'a maghiara.

§ 5. Locutiinti'a regésca este obligata a intrebuintia limb'a maghiara in tóte pertractarile sale, in protocólele care se voru purta asupra trebiloru sale oficiale, precum si in adresele care voru fi a se substerne Maiestatei Sale si in tóte intimatele sale cate voru fi a se trasmite catra tóte auctoritatile aflatóre in laintrulu tierii, — neintielegendu-se aici acelea corespundintie, pe care le va purta locutiinti'a regésca cu jurisdictiunile supreme militare si civile din tierile ereditarie ale Maiestatii Sale, precum si cu auctoritatile tieriloru straine.

§ 6. Limb'a curiei regesci*) in privinti'a totturoru proceseloru puse in cursu inlaintrulu regatului, cum si limb'a totturoru tribunaleloru dinlaintrulu regatului, prin urmare si a scaunelor bisericesci va fi cea maghiara; tóte celelalte afaceri oficióse ale acelorasi tribunale trebue se se pórte in limb'a maghiara.

§ 7. Auctoritatile partiloru impreunate se primésca, se pertracteze si se respunda precum se cuvine scrisorile maghiare ale auctoritatiloru regatului Ungariei, precum si acestea scrisorile loru compuse in limb'a latina.

§ 8. Maiestatea Sa a si datu porunca, cá in scólele mari si in tóte scólele midilocii (academii si gimnasii) din partile impreunate limb'a maghiara se se propuna cá studiu obligatu; totu asemenea

§ 9. Maiestatea Sa se indurà a porunci, cá in scólele aflatóre inlaintrulu hotaraloru regatului limb'a generala a invetiamentului**) se fia cea maghiara.

Dupa acestea dóua legi decopiate mai insusu vine artic. V din an 1847/8 citatu si pana acum la mai multe ocasiuni si in § 3 statorésce cá conditiune absoluta pentru candidatii dietali, cá se cunósca bine limb'a maghiara.

In aici tradusele dóua legi cuventele „limb'a maghiara" si „maghiaresce" obvinu déca nu ne insielamu, de dóuadieci si siese ori.

Acei compatrioti si nostrii carii pe la 1840 séu 1843 era copilandri de 12—15 ani, prin urmare ci pe atunci nu visá de ceea ce li se pregatea loru, acum sunt barbati de 40 si mai bine de ani. Acestia si generatiunile care urmara dupa ei standu astadi facia cu acestea legi potu intreba cu totu dreptulu, ca unde era pe la 1840 si 1843 celelalte natiuni locuitóre in Ungari'a. Respunsulu la acea intrebatiune se potea afla pe largu in istori'a acelui timpu, acelu respunsu inse nu prea face onóre multa nationalitatiloru din Ungari'a. In Transilvani'a lupt'a pentru apararea limbei nationale se incinsese cam dela 1837, ea crescù si deveni seriósa pe timpulu dietei transilvane din 1841—1843 si tienù intinsu pana ce fuseramu rapediti in catastrof'a anului 1848. In Ungari'a nici chiaru anulu 1848 n'a curatitu la toti ómenii solzii de pe ochi. Precum pe la noi mai sunt ómeni, carii voiescu a identifica orbesce nationalititatea cu confesiunea religiósa, intocma la Ungari'a vei mai afla pana in diu'a de astadi ómeni, carii inca totu nu sciu se distinga intre nationalitate si constitutiune, éra constitutiunea o confunda cu libertatea intr'unu modu in adeveru revoltatoru; ei nu vreu se pricépa, ca póte cesista si ca au cesitatu destule constitutiuni lipsite si desbracate de orice libertate, prin urmare si de libertatea de a'ti nutri si cultiva pe E-lu propriu, adica cesistinti'a nationale si limb'a.

Se nu créda cineva, ca poporulu maghiaru inainte cu 30 si cu 40 ani ar fi fostu mai destaptu in acésta privintia decatu celelalte popóra; au fostu inse multu mai destepti si departe vedetoru unu numeru óresicare alu conducatoriloru poporului maghiaru.

Fia disu spre tóta onórea acelora conducatori maghiari din Ungari'a, ca ei cá unii carii isi iubea nemarginitu limb'a si nationea loru, intre alte impregiurari folosite prea bine au sciutu trage unu profitu minunatu de mare din tóta nesocnutia, orbi'a si bigoteri'a celorulalte popóra conlocuitóre, éra mai alesu din fanatismulu si servilismulu conducatoriloru. Pre candu de ecs. serbii si romanii din Banatu si din comitatulu Aradu se certá si se batea intre sine din causa bisericaniloru; pre candu romanii din dieceza Oradei cunoscea o singura problema a vietii, adica proselitismulu; pre candu slavacii luterani se pricepea numai la lupt'a religiósa in contra preputintelui catolicismu ungaresc: pre atunci conducatorii poporului maghiaru aruncá fundamentele cele mai tari la fortarétia cea mai sigura a nationalitatii loru, precum credea ei. Numai cu sabi'a nu vomu mai putea tiené tier'a pe sam'a nóstra, disera ei, se o cucerimu si subjugamu prin limba. Archierei serbi, romani si ruteni carii siedea pe acelea timpuri in cas'e magnatiloru, era ómeni parte betrani si neputintiosi, parte nesce fiintie de si altmintrea prea venerabile, inse nimicu prevedietóre, parte nepassatori, séu si de aceia carii nu numai ca nu cutezara a'si deschide gurile, ci unii precum episcopulu rutenescu dela Ungvar isi oferira servitiile sale la traducerea totturoru cartiloru rituale bisericesci gr. resaritene in limb'a maghiara, pentru cá totu serviitiulu bisericescu se se póta introduce la ruteni, romani si serbi in acea limb'a. Pre acelasi timpu vreo doi preoti romanesci din dieceza Oradei incepura a tiené la poporenii loru romani predice totu in limb'a maghiara; precum se tiene in dilele nóstre la armenii din Armenopole, Elisabetopole, Gyergyo. Pana in diu'a de astadi mai pastramu unele corespundentie care descriá ticalosi'a séu mai drepta nulitatea conducatoriloru nemaghiari de atunci. Cativa barbati zelosi pe carii ii mai avé fiscare poporu strigá cu totulu indesiertu, pentruca multimea renegatiloru nu numa 'i asurdia, ci ii si ajutá pe calea catra temnitia. Renegatii si chiaru unii archierei dechisrá séu de nebunii séu de rebelli pe toti carii cereá, cá limb'a fiscarei „nationalitati" se remana macar in scóla, in hiserica si in comuna, o pretensiune fórte mare acésta pe acele timpuri.

Mai in scurtu, istori'a perioduloi dintre anii 1830 si 1848 adeveresce luminatu, cu ce inlesnire fabulósa au potutu midiloci conducatorii nationii maghiare votarea si „sanctionarea unoru legi precum sunt si cele de susu, prin urmare

*) Inalt'a curte de judecata.

**) Kózoktatási nyelv, Unterrichtssprache.

sugrumarea toturoru celorulalte limbi din Ungari'a. Conducatorii celorulalte natiuni le inlesnira locrulu preste tóta asteptarea si inchipuirea omenésca; de acesa conducatorii maghiari se si tiené cu totulu siguri inlaintrulu fortaretii loru.

Intr'acesa ce se vedi! Popórale celelalte trecendu acum pre langa fortaretí'a gat'a si inarmata fórte bine, deocamdata stetera că imarmurite, dupa acesa intrebara ca ce este acesa. Dintr'odata anulu 1848 le spuse cu o voce detunatóre: Acésta fortarétia, adica acestea legi sanctionate dupa tóte formele sunt — Ungari'a; cei carii nu voiescu a se supune loru sunt rebeli, precum sunt rebeli toti aceia carii se rescóla asupra legiloru tierii. Unu cutremuru infricosiatu urmá, fortarétí'a cea tare se clatina din temelii; caus'a lú, ca o parte a ei fusese cladita pe terenulu strainu.

Aici stamu, acesta e statulu cestiunii: a te supune acestoru legi, adica a muri că natiune si a vegeta numai că individu, séu a inoerca retragerea si prefacerea loru.

Este de prisosu a mai observa, ca desvoltamentulu séu mai dreptu caderea cestiunii nationale intrunise si pe cea din Transilvani'a si o ingreunase preste mesura. De aici indrasnimu noi a deduce, cumca mai anume romanii din Ungari'a au remasu pe umerii loru cu mari indatoriri catra trecutu; cu statu ne este inse mai mare si mangaierea vediendu, ca fii se incórda din resputeri a corege acesa ce stricasera parintii loru. — G. Baritiu.

Brasiovu. In siedinti'a comunala din 9 Mart. intre alte afaceri se luá si bugetulu anului c. 1867 la o desbatere scurta că preliminariu. Dupa prevederile comisiunii economice carea fusese insarcinata cu elaborarea preliminariului, veniturile acestei comune cetatiene voru fi pe an. 1867 numai 196.971 fl. v. a. Veniturile adica din facsele beuturiloru spirituóse si din accise pe carne merge de doi ani incóce totu scadiendu, din causa precum se vede, ca séu numerulu locuitoriloru au scadiutu, séu ca multi au saracitu, prin urmare au intratu fara voi'a loru in societatea de contenire dela beutori betive. Intru asemenea din datorinile active pe care comun'a le are pe la arendatorii de mai nainte si alodiaturiloru pana la c suma de 75 mii, abié se voru scóte vreo 10 mii fl. in decursulu acestui anu.

Spesele pe an. 1867 s'au p eliminatu cu cifr'a totala de 193.552 fl. 50 cr. v. a. Acésta suma se imparte dupa trebuintie in mai multe rubrice, intre care cateva sunt cum amu dice stereotipe, in catu nici intr'unu anu nu poti scapa de ele, altele inse aru merita o mai de aprópe cercetare, pentrucá se se védia, nu cumva unele sume s'aru putea intrebuintia altmintrea cu scopu mai bunu. Asié de ecs. nóua spesele curatirii strateloru si canaleloru ni se paru prea ridicate, pre catu timpu nu vedemu o curatienia mai mare in Brasiovu. Spesele cate se facu cu gradin'a de sub Belvedere le aflamu cu totulu de prisosu. 3000 fl. pentru reparatur'a pardoselli ni se pare o suma prea preste mesura mica, pentrucá pardosél'a in cateva strate mai infiatuate si chiaru in o parte a pietii este rea. La 14 mii fl. anuali cheltuiti pentru economi'a padduriloru comunale nu prea corespundu resultatele. Ajutoriu la saraci se da 1800 fl. La acésta cifra insemnamu pre scurtu numai atata, ca cestiunea pauperismului a devenitu si la noi ardietóre, in catu trebue se se ia in acésta privintia cu totulu alte mesuri, pentruca este si rusine si pecatu că in o cetate comerciala precum este si acésta, se te impedeci pe tóte strafele de cersitori.

Contributiunile directe pe care le plátesce comun'a la statu, trecu preste 15 mii fiorini.

Representanti'a comunala a primitu inca din Decembre an. tr principiulu publicitatii in locurile sale; intr'acesa incuviintiarea preanalta nu'i veni. Déca se va introduce publicitatea, atunci locuitorii se voru putea informa si mai bine despre afacerile comunei loru. —

Pretiulu lemneloru de arsu, lemnu de fagu, stanjinu austriacu, inse de 48 policari in lungime se scadiu dela 6 fl. 40 cri la 5 fl. 80. Comuna are taieti cu totulu 7 mii stajini; cu acésta suma ea tiene o concurintia prea folositóre locuitoriloru sei, pentruca ea impedeca, că pretiurile se nu se incórde pana la nesuferire precum se intemplase inainte cu cativa ani, pre candu din neprevedere pretiulu lemneloru numai de 36 policari lungime se suise pana la 10 si 12 fl. v. a.

Ne folosimu de ocasiune spre a indemnu si astadata pe alte comune nu numai la introducerea si sustienerea cu bratiulu intregu a unei economii de paduri catu se póte mai bune, ci si la semenarea si sadirea loru pe acea multime de déluri góle, plesuge, nefolosite nici macar că pasiune, cu paduri. Cunóscemu ca la o asemenea intreprindere inca se cere — sciintia, in dilele nóstre inse sta in voi'a frontasiloru locuitori de a sio castiga si pe acésta numai se voiésca. —

Din provincia 7 Martiu. Din fontana secuia simtimu, cumca unu decretu gub. sositu in dilele acestea la deregatorile din scaunele sasesci, sorisu constitutiunaluminte in limb'a germana, ordonéza cu terminu peremtoriu de 24 óre că se se astérna unu conspectu despre statulu deregatoriloru la ministeriulu din Bud'a-Pest'a, si inca in limb'a maghiara.

Nota bene:

1. „Libertatea dupa cum o intielegu eu."

2. Art. de lege 1 din 1847 § 4 suna: „Tóte jurisdictiunile, mai incolo tóte judecatoriile si oficiale civile au a intrebuintiá limb'a germana . . . in repórtele si emisele loru in midilocelu naturii sasesci.

3. Rescriptulu Mai. Sale c. r. ap. din 25 Dec. 1865 de cuprinsu: „Aplacidandu Noi representarea Transilvaniei la camer'a acést'a (a Ungariei de acum), o facemu acést'a cu acea espresa dechiarutione, că prin acést'a se nu se altereze neci decatu austarea de dreptu legiloru emise pana acum."

Totuodata se cetesce in mai multe foi impartasirea, cumca min. ungurescu o se aiba mana libera in privinti'a organisarii Ardéiului. Intocma se suna, ca o parte a deputatiloru transilvaneni in camer'a din Pest'a, carora Mai. S'a le-a concesu a luá parte la acea camera „pentru aperarea interesseloru tierei", facu presiune in Pest'a, pentru o nóua organisatiune a Transilvaniei.

Acum fiinduca partit'a, care are poterea in mani, isi intemiéza acésta potere pe legile din 1848 — si fiinduca in starea de facia a cestiunii de potere, cestiunea dreptului deocamdata se pune la odihna, asié insémnati mai incolo:

1. Art. 1 din 1848 § 3 suna: „Curaulu instantieloru si organismulu personalu in administracinea publica si judecatorésca in Transilvani'a, pana se va pune in ordine prin cea mai desaprópe camera comuna, remane in starea de facia." Prin acést'a legiuminte in momentulu de facia e eschisa organisatiunea Transilvaniei.

2. Dupa esplicarea stricta a legii, chiaru si desfiintiarea cancelariei transilvane de curte nu e ertata, pentruca activitatea acelei in §lu 3 alu articulu I din 1848 se incredintiéza In. Sale palatinului si ministeriulu ung. Dupa cum vedemu inse palatinu nu esista, ma neci chiaru se vede, cumca pe longa totu zelulu pentru loialitate si continuitate de dreptu vréu a mai inlocui asié curundu postulu acest'a.

Cu deosebire trebue se tienemu insintea ochiloru, ca cu faptic'a desfiintiare a cancelariei aulice transilvane si cu crearea unui min. ung. responditoriu unionea definitiva a Ungariei si a Transilvaniei nu e neci legaliuminte neci faptualminte gata si complinita. Chiaru érasi dupa 1. art. de l. din 1848 trebue spre scopulu acest'a se se denumésca o comisiune din camer'a transilvana, care se dé desluciri ministeriului ung. despre detaiarile unei uniuni complinite. Despre acestea ministeriulu are se propuna camerei unu proiectu de lege; camer'a are se se consulteze asupra lui, se aduca conoiusu, si corón'a are sanctionarea. Ea corón'a a spromisu de repetite ori serbatorésce, ca sanctiunea acést'a numai atunci o va dá, candu specialele interese ale Transilvaniei se voru respectá pe deplinu si candu pretensiunile de dreptu ale deosebitelor nationalitati si contesiuni din tiéra se voru garantá. Prin urmare in potérea legii nu póte fi vorb'a despre lips'a de dreptu, ad. ca n'ar avé dreptu natiunea sasésca precum ongeta unii ici si colea, unii redicandusi capulu, altii debalazandulu — si unii si altii intocma neiu dreptatiti (a face asié). Ma de órace dela 1848 au trecutu mai multu cu 19 ani din secululu alu 19-lea, asie acum cu statu mai pucinu si decatu atuncia potu despoiá pe o natiune de drepturile strabune santite din vechime, nu, neci in Austri'a, chiaru neci nemtii in Austri'a.

Deci dara n'are nimene ce se descuragiá, care are cunoscintia, curagiu si conscientiositate de a'si apará bunulu seu dreptu." Aceste le serie „Herm. Ztg." in Nr. 59 din 9 Martiu din cuventu in cuventu. Noi le-am cam repetitu si improspetatu si mai nainte de atatea ori. — R.

UNGARI'A. (Propusetiunile ministeriale.) In Nr. tr. publicaramu prim'a propusetiune intocma dupa cum se infaciosia camerei din partea ministeriului. In desbaterile din 2 Martiu, candu se si primi intrég'a propusetiune fara esmitere de catra camer'a deputatiloru, s'a mai adausu numai dupa punctulu 3 unu altu punctu in privinti'a orasieloru la propunerile lui Tisza si Ghiczy de cuprinsulu urmatoriu:

„4. Dreptulu cetatiloru libere reg. si alu comuneloru provediute cu magistrate regulate de prim'a instantia, pre care 'lu esercitá insinte de 1848 in privinti'a fiscarii rechemarii si redicarii dariloru comunali si care 'lu esercitéza si acuma, li se sustiene si de aci 'n colo. Inse fiinduca isvórele de venituri, din cari portá spesele acelea orasie si comune, li se subtrasere si pana acum nu li se reintórsera: ministeriulu va portá grigia, că numitele orasie si comune, pre catu nu le voru ajunge veniturile spre acoperirea spesieloru recerute pentru administrarea justitiei se primésca spriginirea neaperata de lipsa in privinti'a speseloru celoru ce remanu neacoperite din partea statului."

Punctulu 4 din propusetiunea min. remase neschimbatu că punctu 5. Acésta propusetiune se primi in 4 Martiu fara de modificari si de catra camer'a de susu séu a magnatiloru.

A II. propusetiune se desbatú in camer'a deputatiloru si se primi in siedinti'a din 5 Martiu. In decursulu desbaterilorn acestei propusetiuni ne putemu inchipui, ca se facura pretensiuni, că armat'a Ungariei se fia de sine si pretinsii 48.000 recruti din Ungari'a si Transilvani'a se se aplacideze din partea camerei numai pe longa conditiunea, déca uniunea personala se va esecutá intocma intre Ungari'a cu Austri'a, precum se afla ea intre Norvegi'a si Sveti'a, ad. si Ungari'a se aiba armat'a s'a deosebita.

Ast'a o pretinse Bobory, că primulu orator la desbaterea generala. Ragályi inca e contra, din causa, ca cu greu voru asecurá si insintá constitutiunea acesti recruti, ma mai curundu voru avé de consecintia contrariulu, fiinduca nu min. maghiaru va avé a dispune asupra ostasimei. Beeze spriginesce propusetiunea ministeriului, fiinduca vede destula garantia in min. ungaresca, ca recrutii aplacidati nu se voru intrebuintiá pentru sugrumarea libertatii. — In urma dep. serbu Swetozar Miletits da urmatoriu declarare:

„Fiinduca eu cunoscu politic'a din afara a ministeriului ung de acum, care a intratu in aliantia cu germanii; fiinduca mai incolo sum convinsu, ca cei 48.000 recruti pretinsi voru servi austriaciloru séu pentrucá se se recastige pusetiunea si influintí'a Austriei in Germani'a, séu se se sustiena statulu quo in Turni'a, séu si un'a si alt'a; fiinduca dar vediu, cumca recrutii aplacidati in multimea ceruta ar fi unu mediloc pentru una politica atacatória, agresiva a ministeriului si pentru apasarea natiuniloru orientale(?) (strigate, asié! agresiva in contra rusiloru!); asié eu voteza in contra propusetiunii ministeriale."

In fine camer'a primi propusetiunea prin votisare cu 256 voturi in contra la 57; 79 deputati — intre cari neci romanii ardeleni — nu fura de facia.

Dep. Fagarasiului D. Mateiu Popu Gridénulu inca se anuncia, ca si-a datu inlaintru credentionalele, precum si petitiunea camerei comerciale din Brasiovu data dietei, cá se spriginésca causa'a drumului de feru.

La desbaterea speciala se facú la inceputu urm. modificare:

„Dupace camer'a representantiloru s'a convinsu din reportulu comitetului esmisu pentru cercetarea necesitatii, cumca nu se póte amaná de a aduce regimentele ungaresci in acea stare, care e de lipsa pentru securitatea tierei si a tronului s. c. l."

In prim'a alinea in locu de cuviutele: se aplacidéza recrutarea de 48,000 letiori „s'a atr mutatu a-sa: ministeriulu se impute niocesce pentru redicarea de 48,0 recruti. Numerulu de 48 . . . se esplica că ar

semnu bunu. Er' celelalte linii se primira tóte neschimbate. Resultatulu votisarii fù: 228 deputati pentru si 87 contra, 73 absentau si 5 nu vrura a votisá. Acésta propusatiune dupa testulu ministerialu sunà asia:

II. Propusetiune ministeriale in objectulu intregirei armatei.

Guvernulu Mai. S'ale din documintele comunicate ou dinsulu s'a convinsu, ca in regimentele maghiare in urm'a nefavoritóriei batalie din an. tr. s'au escatu lacune considerabili, si cumca implinirea acestoru lacune este a se efeptui neamanatu chiaru si in interesulu asecurarii tierei — si pana candu se voru face despusetiuni prin lege; — este convinsu mai departe si despre ace'a, ca pentru intregirea armatei din partea Ungariei si a Transilvaniei se recere 48,000 de recruti. Cu privire la respunsabilitatea, cu carea guvernulu este detoriu a se ingrigi despre aperarea cuviintiosa a tierei si ministeriulu, facia cu necesitatea urginte, nu afla altu modu, decatu a rogá pre o. camera, cá se ordinedie prin unu conclusu dietale interimale asecurarea celoru 48 de mii de recruti de mai susu, care conclusu, dupa ce se va intemplá incoronarea, va fi a se trece prin unu art. separatu in codicele de legi. Daca on. casa ar' poti, guvernulu maiest. S'ale este gat'a a comunicá documintele privitorie la necesitatea de intregirea armatei, ou o deputatiune ce este a se esmite dupa modulu observatu in legile de pana acum. Astfelu ministeriulu propune urmatoriulu proiepta, — era modulu si conditiunile de recrutare le va aseterne casei catu mai curendu.

1. Ca poterea de aperare a tierei, si pana ce sistem'a s'ar statori pe calea ordinaria a legislatiunii, astfelu se se statorésca, incatu este delipsa pentru asecurarea tierei si a imperiului: pentru suplinirea lacuneloru observate in regimentele armatei din partea Ungariei si Transilvaniei se votedie numai de catu 48,000 de recruti.

2. Conditiunile mai de aprópe ale acestei recrutari se voru statori, la propunerea ministeriale — numai mai tardiu.

3. Tóte initiativele sistemei de aperare, ce sunt a se introduce pe calea legislatiunii, precum si greutatile si obligamentele acelei-asi voru fi a se estinde si preste recrutii de sub intrebare.

4. Ministeriulu se autorisedie a face tóte dispusetiunile, ce se voru pretiescu la realisarea acestei decisiuni regnicolarie.

5. Acésta decisiune regnicolaria — dupa incoronarea Maj. S'ale — redicandu-se la valóre de lege, se va inarticulá intre legile tierei.

Pest'a 25. Febr. 1867.

(Urmedia auscrierile ministriloru.)

Siedinti'a din 7 Martiu se incepù dupa curente cu interpelarea lui Kolomán Tisza in privinti'a unoru porunci circulare din partea comandei generale din Buda, in care se accentuéza unitatea armatei imperiului si se atinge si relationes influintiei despartiementului ministerialu ungurescu, care a supusu comandei supreme militare, dela care se primescu ordinile tóte. — Presiedintele ministeriulu nu néga esistinti'a acestoru emise circulare, ci dice, ca ministeriulu nu are inca cunoscintia oficiala despre antencitatea acestoru emise circulare apasandu, ca cercelu de activitate alu regimelui unguresc nu se margineasce prin emise circulare dela comand'a generala, ci prin lege si prin rescriptele regie din 18 si 19 Februariu. Vomu reveni la acelease emise, care au facutu mare si neplacuta intiparire la maghiari.

La ordinea dilei se puse in siedinti'a acést'a propusatiunea ministeriului despre regularea municipialoru. Dep. Stratimirovic e in contr'a acestei propusatiuni, pentru ca principiulu de a restatori comisiunile comitateloru dela 1861 e prejudiciosu nationalitatiloru, finduca atunci in multe locuri s'au creatu maioritati artificióse, prin urmare e in contra reactivarii acéloru comisiuni. Bonis astépta dela viitoriu dovada faptica, ca sistemulu municipalu si sistemulu regimelui parlamentaru potu se stè bine longa olalta. Miletits pretinde, ca reactivarea comisiuniloru de comitatu dela 1861 e nelegala finduca nu esista lege pentru acésta reactivare; si pretensiunile drepte ale nationalitatiloru cu acést'a nu se respectéza, de aceea e contra propusatiunii.

Macelariu, dep. scaunului Miercurei lua cuventulu in limb'a romanésca. Camer'a indata in intrerupse si presiedintele, dupa „Pester Lloyd," ei trage atentiunea, cumca in sensulu unei legi dietale confirmata de monarchulu incoronatu dupa lege, si care inca sta in potére, in camer'a legala a Ungariei numai maghiaresce e iertatu a vorbi. Macelariu continua dar' cuventarea in limb'a maghiara si dise, ca elu s'a servitu numai de unu drepto, ce-i compete dupa lege, candu incepù a vorbi in limb'a s'a materna, finduca o lege a camerei din Sibiiu din 1863 ei concede acésta (strigate oho!). Cá patriotu se bucura ca Ungaria si-a eloptatu restatorirea costitutiunii s'ale, inse in privinti'a propusatiunii regimelui; despre care e vorb'a, are a face mai multe reflesioni, si isi reserva dreptulu a le dá inlaintru in scrisu la tempulu seu.

O corespondintia originala din „H. Z." ne descrie decursulu asia:

Notariulu cetesce numele Macelariu (miscare generala.) Multi deputati din centru si din stang'a 'si parasescu scaunele si se apropia de Macelariu, care se redica de pe scaunu din drépt'a estrema longa deputatii Puscariu, Balomiri, Moldovanu, Mich. Binder, Rannicher, Eitel.

Macelariu incepe in limb'a romana: „Insultu Corpu legislativu!" (Alci se redica in camera unu orcanu asupra acestoru tonuri straine: La ordine! sunà orcatiu, curmeiariu.

Presiedintele: trage clopotielulu. Se facù pre unu momentu liniste.

Macelariu: „Insulta casa!" (Urmara repetite strigate: La ordine!

Presiedintele: reflecta cá mai susu, ca legea de mai sosu despre limba trebue observata (aplause furtunóse! pe galerii plesnete in palmi).

Macelariu in limb'a maghiara: Tisztelt ház! (onorata casa!) — (strigate de éljen si halljok! — se audimu.)

Si eu sum indeptatitu a vorbi in limb'a mea materna pe temeiulu unei legi. (halljuk!) Rescriptulu regiu din 25 Dec. 1865 o dice respicatu, cumca validitatea legiloru transilvane nu se alteréza prin acea, ca sparu deputatii transilvaneni in camer'a acésta de incoronare. Acést'a lege e acea, care in camer'a din Sibiiu (strigari: acéca a fostu o adunare octroata, nelegala!) Macelariu: care se aduse in camer'a Sibiana din 1863 in privinti'a egalei indreptatiri a limbeloru tierei. Eu inse nu voiu a provocá neci o iritatione neci o amarstione. — Eu dechiaru, cumca cá transilvanu, cá romanu, me bucuru in sinceritate, ca natiunea ungurésca si-a recapatatu constitutiunea s'a de sute de ani (helyes! — asia e!); trebue inse totu deodata se dechiaru, ca precum constitutiunea acést'a n'ar' avé neci unu pretiu pentru nobil'a natiune maghiara, déca ar' fi impedecata prin ea dela usulu liberu alu limbei s'ale: intocmai conceptulu de libertatea, patri'a, fara de liber'a folosire a limbei sale, este si pentru romani numai o iluzione! Inse finduca vrédu se incungiuru or ce provocatiune, mi reservezu a mi dá dechiaratiunea in scrisu despre propusatiunea, ce se alla la ordinea dilei.

Deák luá cuventulu dupa Macelariu si tienù atatu despre cestiunea nationalitatiloru catu si a propusatiuni o cuventare mulcomitória, prin care isi arata parerea de reu, ca tocma candu s'a restitutiu constitutiunea, inainte de tóte si indata se si face inceputulu cu acéca, ca se vatemà faptice leges sustatóre si inca nemodificata (in privinti'a Ardéluiu e modificata la 1863 si Deák n'are dreptu a vorbi asia catra unu transilvanénu R.); in catu va fi de lipsa a sustiené mai departe acésta lege acéca eterna dela intieleptionea camerei (dela maioritatea ces pré potiute); inse pana candu susta, trebue se ne tienému de ea. Dice ca pana acum nimené n'a vorbitu in alta limba in camer'a acéca decatu numai in limb'a prescrisa, insusi Macelariu din respectu catra lege s'a lassatu de a mai continuá vorbirea romanesce. De altmintrelea asecuréza pe dep. Macelariu, cumca vorbirea lui n'a casinatu neci amarstiune neci iritatiune(?!), si ar fi lucru tristu, candu s'ar' nutri acestea in ral'a acést'a; apoi provoca cas'a cá se privésca cause acést'a cá ispravita dicundu, pe noi nemica se ne departeze dela intentionea respicata de atatea ori in adresa de a fi drepti si ecuitabili pe calea legislatiunii ordinarie catra fiacare patriotu de or-ce limba si credintia in deplina mesura. Er' in catu pentru propusetiune primesce propusatiunea regimelui in tóta estinderea ei.

Medanu (rom.) luda pe steng'a, ca a proposu desfacerea camerei din causa, ca n'a fostu alésa pe basea legiloru din 1848, ér' in causa natiunalitatiloru afirma, cumca politic'a austriaca a fostu cu multu mai liberala, decatu e cea ungurésca; repetiesce mai adesceori cuvintele deputatii transilvani, si mai afirma, ca comisiunile comitateloru in 1861 nu erá indreptatite a se intregi ele pe sine si adauge, ca se nu se dè plenipotintia ministeriului a o pune in lucrare. Dar' Koloman Tisza reflectéza lui Medanu, ca in camer'a Ungariei nu se afla deputatii vreunei tieri deosebite si numirea de deputatu transilvanu no e corecta, pentrucea sci sunt numai representantii Ungariei (?!); négà cumca politic'a austriaca in privinti'a limbei materne concede mai multu, pentruca déca nu avea potere opunetória, cum avura ungurii, ar trebui se vorbésca germanesce si in comune. (In Ardéllu nu. R.)

Farago protestéza in contra incordariloru unoru nationalitati de a imbocatsti Ungari'a, ér' dep. Borlea din Zarandu (romanu) respinge aceste invinovatiri, dicundu ca elu a-stépta dela intieleptionea ministeriului totu bine pentru nationalitati.

Popoviciu inca e in contra propusetiunii regimelui, finduca vede intr'ens'a o abatere dela continuitatea de dreptu, pentruca regimele vré restatorirea comisioniloru dela 1861, care inse nu se intregica in modu legalu.

Presiedintele aduse cestiunea votisarii inainte si maioritatea prepotinte primi propusetiunea si se incepù desbaterea speciale asupra ei, la care ne vomu intórce in Nr. viitoriu.

Acum mai adaugemu, ca deputatii din Transilvani'a Macelariu, Puscariu, Moldovanu si Balomiri nu vrura a votá la propusetiunea pentru intregirea armatei, dar' Talbasiu a votatu in contra proiectului. Ne miramu inse, ca déca au intratu in camera, cum de n'au nerecunoscutu pretensiunea ministeriului de a scóte contributiune si a recruta si din Transilvani'a, pre candu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a inca e cestiune deschisa. Éca crampiti'a, ce o facu cei ce nu se tienu consecinti de legalitate si de continuitatea s'a de dreptu! Alta necouscscintia se mai facù, ca la propusetiunea l-a despre contributiune votisara si transilvaneaii. Apoi? — Ore ce maturitate politica se vede din acésta actiune?!—

AUSTRI'A INFER. Vien'a 9 Martiu. Coadunarea senatului imp. celu dincolo de Lai'a se va mai amana, finduca camerele Boemiei, a Moraviei si a Carniolei s'au desfacutu si s'au escrisu nóue alegeri. Pana candu se voru intr'uni aceste camere de nou si voru alege la sen. va mai trece timpu. — Alci se crede, ca indata dupa primirea propusetiuniloru ministeriale din Ungari'a si diet'a Ungariei se va amana pana catra Maiu, sub care timpu min. va compune diplom'a inaugurala. —

In causa croatiloru s'au inceputu pertractarile cu Vien'a. Punctulu de vedere alu regimelui in privinti'a Croatiei e, ca regimele considera Croati'a cá o parte intregitória a corónei Ungariei, sustienenduse deplin'a garantare a natiunalitatii si a autonomiei; elu vré, cá relatiunile Croatiei catra imperiu se se tpseze numai in si prin Ungari'a, findu unu rege, una diploma inaugurala, una representatiune a Croatiei in delegatiune cu séu longa Ungari'a: din aceste puncte nu voru cede Pestanii, ér' dealmintrelea lasa Croatiei mana libera a'si stringe relatiunile sale catra Ungari'a catu de multu séu catu de pucinu ei va placé. — Min. c. Andrássy a chiamatu din Croati'a pe bar. Rauch, c. Rancovic si pe dd. Vogovic si Vedecovic pentru o conferintia la Pest'a.

Transilvani'a, ale carei relatiuni inainte de 1848 catra Ungari'a erá numai uniunea personala, are si mai multu dreptu decatu Croati'a in casu, candu dualismulu s'ar sanctiuna de perpetuitate, cá remanendu pre longa necsulu seu de mai inainte se'si capete apromis'a diploma deosebita si in delegatiunea dincóce de Lai'a se fia apoi representata nemidilocitu prin tramisii camerei sale, numai in chipulu acest'a, pastrandu-se autonomi'a tierei si camer'a ei pre basele moderne s'ar poté sperá o transactiune, inse fusiunei nimenea nu'i va dá din'a buna. —

Prag'a 1 Martiu 1867.

Pré onorata Redactione!

Sciti, ca in 18 Febr. s'au deschisu tóte camerele din „diumetatea" vestica a imperiului, prin unu rescriptu alu regimelui Beust. Camer'a de sici indata dupa verificarea deputatiloru a alesu o comisiune de 15 membrii, spre a pertractá rescriptulu. Acést'a comisiune a decisu cu maioritate de 10 in contra la 5 voturi, a se asterne o adresa catra Maiestate, in care camer'a se'si descopere parerea de reu, ca pentru ce nu s'a deschisu acést'a prin rescriptu regescu, ér' nu numai prin alu ministeriului; precum si se se róge a li se garantá autonomi'a tierei etc., precum sciti din ouprinsulu adresei.

Regimulu a fostu incunoscintiatu despre tienórea anti-beustiéa a adresei, inainte de a se fi pertractatu acést'a in camera. In 25 Febr.

demanéti'a diurnalele de aici publica unu telegramu din Vien'a de cuprinsulu acest'a: „Consiliulu ministeriale a decisu a se disolvá camera Boemiei, cá prin acést'a fapta se terorisezе celе alalte camere, ér' cechiloru nu se voru face de locu concesiuni". La acestu telegramu adauge diuru. „Politik": „Dlu Beust nu va poté insufflá in nimenea frica; globulu deputatiloru cehi au sciutu de eri ast'a faima, deci neci ca va surprinde pre cineva." — In urm'a acestor'a in 25 cu o óra insintea deschiderei sesiunei dietali s'a adunatu atat'a poporu pre galeria in catu nu se potea miscá, insintea casei camerali s'a adunatu atat'a multime de omu, incatu mai multi politisi s'au impartitu pre strada spre a sustiené ordinea. La 10 óre se deschide siedinti'a si dupa scurt'a pertractare a unoru obiecte numai decatu vine pre tapetu proiectulu de adresa, care dupace s'a cetitu in camera vorbesce pentru acelеasi Dr. Rieger, care intre altele dice:

„Boemi'a totudéan'a au fostu o parte autonóma a imperiului, si acum se se desbrace de acést'a autonomia? Voru se imparta imperiulu in dóue parti; un'a o numescu „tierile nemaghiase" ce e numai o negatiune, séu „diumetatea vestica a imperiului", care e o mentiuna geografica, séu „provinciele cislaitane", care e o absurditate geografica (aplause)". Aduce vorbitoriulu unele date istorice si dice: „odiniora a pertractatu imperatulu deadreptulu cu camer'a boemia, despre unu d. Beust atunci nemicu nu se scia. Boemi'a se abdica de drepturile sale in favórea Cislaitaniei de nou aflate? Trebue se tienemu tare de drepturile statului boemescu; ar insemná a ne face vendietori facia cu stramosii nostri, candu amu concede catu de pucinu din drepturile nóstre eredite, pentru ceva nesecuru. Noi nu volimu, cá camer'a boemésca se degenereze a fi numai umbra. Legitimitatea tronuriloru are acelasi fundamentu cu legitimitatea popóreloru. Cine ar cutesá a resturná legitimitatea popóreloru, se bage bine de séma, cá cu acea se nu restórne legitimitatea tronuriloru (aplause). Bucurosi volimu a intrá intr'o representatiune spre a ajutá imperiului, inse intru o representatiune, care voliesce a ne luá drepturile nóstre, **nu** vomu intrá neci odata (auditi!). Déca representantii camerei, si ca toti parenti, averi si sange au sacrificatu pentru patria si tronu, vorbescu catra regele loru, cugetu, ca vocea acelor'a nu va fi mai pucinu considerata, cá vocea unui servitoriu platitu (aplause sgomotóse). Si acést'a volimu a o face prin adresa, pentru care votesu."

Dr. Brauner, dupace revóca tóte esperimentele facute pana acum spre a reorganisá imperiulu, dice: „Pre campulu luptei dela Königgrätz s'au culesu in Austri'a unu barbatu, care nu au cunoscutu relationile austriace, si se determinà spre a scapá statulu. Se pare ca dupa statea esperimente facute cu barbati din patria, voliescu a esperimentá cu unu barbatu, carui imperiulu si relationile lui complicate i sunt cu totulu ne cunoscute (aplause). Acést'a necunoscintia a relatiuniloru o documentéza insusi rescriptulu ministeriale din 4 Febr. — Pre basea unei simple promisiuni a camerei ungaresci, s'a facutu indata ungariloru cele mai mari concesiuni, denumindune unu ministeriu propriu. Altuceva nu scie esoperá ministeriulu Beust, decatu o modificatiune a vechieloru drepturi ungaresci pre basea constitutiunei moderne. Despre alte drepturi nicairi vre o urma. Tóte aceste se facu la dorinti'a unei ecsiministru sasescu. Noi cu maioritate absoluta vomu spune imperatului, ca neci centralismulu, nici dualismulu nu se póte sustiené in Austri'a, de órace ambele scurtéza drepturile legale ale popóreloru. Austri'a trebue se dé egalu asiu totuoru popóreloru." Votéza pentru adresa.

Zeithammer, e pentru maioritate. „Doresce, ca precum catra diet'a ung. asié si catra diet'a boema se se adreseze monarchulu nemidilocitu. Si descopere parerea de reu, ca pentruce regimulu concede atatu de pucinu timpu dietei boemesci spre a se consultá, pre candu din contra celei ungaresci in concesu pré multu timpu. Intréba ca „unde e promisiunea monarchului, care dice, ca vocea tieriloru trebue se fia ascultata?" „Dlu Beust inca conchiama ceva ce inca nu au fostu, ceva estraordinariu, elu inse nu are curagiulu a spune, pentruce'a si facutu ministru, déca nu scie altu ceva! (aplause). O impacare cu Ungari'a nu voliesce a impedecá diet'a, acést'a impacare inse trebue se corespunda unoru conditiuni. Antaiu, in tiese corespunda unoru conditiuni. Antaiu, in tiese de sub corón'a lui Stefanu trebue se se pertracteze dupa dreptate. Diet'a va nisui, cá acelora popóre, cari pentru tronu si mona chiu in timpuri grele au sacrificatu avere si sange, se li se faca dreptate. Impacarea cu ungurii au treconu preste marginile legalitatei, prin impacarea unilaterale. Totosi o impacare cu ungurii inca nu e impacare cu Austri'a; acést'a nu se póte face dupa elaboratulu comisiunei de 343 membrii; adunarea inse in care se mergemu noi, numera numai 203 membrii. Déca mi va poté documentá cineva, ca 203 e atat'a catu si 343, atunci dicu si eu, ca alegerile la acelеasi aru fi constitutionale. — Cu acestu proiectu nu ne vomu involi neci odata." Vorbitoriulu si inchiaia vorbirea cu urmatórele: „Ministrii se ducu, popórele remanu. Dlu Schmerling a venitu si s'a dusu, dlu Beust veni si se va duce!" (aplause sgomotóse).

Contele Clam-Martinic: „Nu recunósce, ca senatulu la care sunt conchiamati, ar fi constitutionalu neci legalu. Dice, ca in senatulu imperiale trebue se fia representatu intregu imperiulu, ce in senatulu de nou conchiamatu nu se intempla, Boemi'a voliesce a fi parte a Austriei intregi si nu o parte a diumetatei vestice a imperiului. Diet'a nu se póte consideră numai de unu instrumentu, prin care se se tramita representanti in ori si ce adunare, ce o numescu Reicherath. Diet'a nu e indatorata spre asié ceva, mai multu, cu cugetu, ca neci ca e indreptatita spre acea. Ce se facemu dar'? Sunt dóue terenuri, pre cari potemu insistá unulu e „terenulu liberu" (freie Bahn) insemnatu prin in. manifestu din 20 Sept. Eu cutezu a esprime cuventulu acest'a, ca e vorb'a monarchului (aplause sgomotóse). Alu doilea terenu e celu asignatu prin ministru. Acest'a ar fi periculosu Austriei. Eu dar' me reintorcu la „terenulu liberu", care dupa parerea mea singuru e celu adeveratu. Fia acest'a catu de lungu si ori catu de periculosu, singuru conduce la scopulu doritu. Cu catu e punctiunea mai incurcata, cu atatu me simtu mai indatoratu a'mi intrebá consciinti'a politica, si acést'a mi spune a face acea, ce e folositoriu imperiului, corónei si tierei. Pentru acea votesu pentru adresa." —

Conte Fridricu Thun: Ar fi mai bucurosu pentru senatulu estraordinariu, decatu pentru celu ordinariu. Dice ca camera nu póte implini sacrificiile, carе'lu cere regimele. Continua: „Cu animele deschise ne intórcemu catra domnitoriu si dicemu: „Poti tu implini acést'a conditione, asié se facemu ce pretindi, noi inse nu o potemu face, déca tu nu implinesci acésta conditiune. — Conscienti'a nóstra politica ne silesce spre acést'a. Da-ne voli'a a face acea ce dorimu!" Asié vorbesce fiiulu catra parentele seu, acést'a e vorb'a animei! Se dice, ca poporulu cere regularea impregiurariloru, elu strigа dupa pane! Si noi avemu o anima pentru poporu, inse chiaru pentruca avemu, ne tienemu de detorintia s'i spune, ca óre acea, ce in periclu de inecare tiene a fi unu midiloc de scapare, nu e o sabia ascutita pentru elu? — Profesorulu Höfler dise, ca germanulu voliesce impacuirea, inse nu supremetiare, me temu, ca dlu profesoru au luatu o sticla cu petroleu in mana, spre a o torná pre focu. Si eu me tragu din familia germana, si dorere, neci ca pricepu limb'a cechésca; deci abié credu, ca me voru tiené a fi „ultracechu", si totusi trebue se marturisescu, ca eu in ni suinti'a maioritatei nu vedu urme de a suprematisá pre germani. Maioritatea vrea numai, cá germanulu se incetese a pretinde dela regimu dreptulu de a fi preferitu. Me rogu dar' a trece cu vederea incuparile cele dure si brutale, cari diurnalistic'a vienesa mai in tóte dilele le aruncа asupra boemiloru. (Vyborne!) Noi suntemu gat'a a aduce ori si ce sacrificiu spre sustienerea intregului imperiu. Mai multu credu, ca nu se póte pretinde dela noi." Votéza pentru adresa. —

(Va urmá.)

Cronica esterna.

In caus'a orientala si-a formatu Franci'a propunerea s'a, cá se se dé Portei svatu a cede insul'a Creta la Grecia si se iè inainte si rectificarea marginiloru in Tessali'a si Epiru, unde inca ferbe insurectiunea spre a prorumpe. Angli'a inca n'a primitu, dar' neci n'a refusatu acést'a formulare; ér' Rusi'a o privesce numai de unu punctu de manecare la resolvirea cestiunii orientale reservandusi a face contrapopusetiune. Se crede, ca in depesiele, care le duse Sorrel dela Parisu prin Berolinu la Petruburgu, se afla invoirea cu Rusi'a si si cu Angli'a. Intr'acelea dela Constantinopole se telegraféza, ca internuntiulu rusescu Ignatiev a pretiosu dela Pórta esecutarea Hathumaiumului séu a constitutiunii egalitare. Inse Rus'a scie, ce face. Ea pasiesce cu incetulu pentru realisarea testamentului lui Petru celu mare, pregatindune a influintiá desleg'area cestiunii orientului. Ea indemná pe Serbi'a, cá chiaru si prin arme se'si estórca pretensiunile. Principele Serbiei Michaele fù chiamatu la Constantinopole, cá se se invoiésca cu Pórt'a. Intr'acelea burs'a vienesa se afla in dilele aceste cutrerata prin faim'a, ca la Protu s'ar concentrá trupe muscalesci. Muculu e la degetu si centrulu, steng'a si drépt'a camerei in Romani'a se certa despre lan'a bróscei, fara a considerá, ca timpulu de facia pretinde mai multu decatu or si candu o solidaritate a totuoru partiteloru cu cea mai generósa abnegare, pentrucá se nu sufere caus'a comuna nationala in timpurile furtonei ce se redica asupra comunei cause. —

In Cret'a lupt'a se continua. Ali-Pasia se intórse din espeditiunea facuta in provinciele Selinos si Kyssamos cu o perdere de 3000 fetiori, 2 tunuri si 6 flamure. Asia Pasia redicá flamur'a protetului. Dara vapórulu grecescu „Arcadion" inca dóue candiotiloru provianta si 3500 pusci de construct ura nóua. In 13 si 14 la Castri si Sostri inca fura turcii batuti. — Fiiulu lui Garibaldi se afla in fruntea insurgentiloru. —

Rusii inca invinsera pe bucuresci longa Samarcandu definitivu. Angli'a nu i va grátia. —

In ROMANI'A D. Stefanu Golescu nu-i succese a compune unu nou ministeriu, dupa cum avù onóre a fi insarcinatu de Mari'a S'a, si camer'a fara ministeriu s'a impartitu se lucre in sectiuni.

In arsenalulu Bucuresciloru sub conducerea colonelului Herkt se prefacu tóte puscile cele vechi in pusci cu acu si cu implutura la patu. —

In ITALI'A decurgu alegerile, la camer'a desfacuta, in sensulu lui Garibaldi, care veninde la Venetia spre a indemná la alegeri liberale, fù primitu cá unu rege. —

In FRANCI'A se primi in corpulu legislativu proiectulu reorganisatiunii armatei cu 5 ani in servitiu activu si 4 in reserva. —

In MAREA BRITANI'A prorupsera ér' revolutiuni de fenieni in Irlandi'a. —

Novissimu. Ministeriulu Romaniei pana in 26 nu s'a potutu intruni, fiindca stang'a in coalitiune cu centrulu nu s'a convinsu dór' de sincerit'atea impromutata, acum se crede ca moderatii din drépt'a si din centru voru presentá unu ministeriu.

— Ministrulu presiedinte alu Ungariei Andrássy a calatoritu la Vien'a. In privinti'a ordinatiuniloru comandei generale din Bud'a, care da ministeriului maghiaru pucina influintia asupra ostasimei se astépta deslusiri in „Wiener Ztg." —

„N. fr. Pr." reportésa, ca cont. Mensdorf e denumitu comandante generale alu Ungariei in locu'lu principelui Fridericu Lichtenstein, care se denumi inspectore generale de cavaleria. —

Rusi'a reésa acum pre facia cu planulu de a imbucatá Turci'a. —

Cursurile la bursa in 12 Martiu 1867 sta asiu:

Galbini imperatesci	—	6 fl. 4 cr. v.	
Augsburg	—	—	125 „ 75 „
London	—	—	128 „ 10 „
Imprumutulu nationalu	—	—	60 „ 40 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			62 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	737 „ — „
„ creditului	—	—	185 „ 20 „

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparialu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.